

[2023]

GEACTUALISEERDE VISIE OP WATERONGEVALLLEN BEHEERSING

Foto: Heleen Schenk

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	5
1 Visie 2010-2014 Waterongevallenbeheersing brandweer	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Drietrapsraket	6
1.3 Samenvatting 20 punten visie 2010-2014	6
2 Borging kerntaak waterongevallenbeheersing op regionale schaal	8
2.1 Doel	8
2.2 Wat willen we bereiken	8
2.3 Wat betekent dit	9
3 Krachten bundelen op landelijke schaal	10
3.1 Doel	10
3.2 Wat willen we bereiken	10
3.3 Wat betekent dit	11
4 Regie op vakbekwaam worden en blijven	12
4.1 Doel	12
4.2 wat willen we bereiken	12
4.3 wat betekent dit	12
5 Organiseer kerntaak met watterisicoprofiel als onderlegger	13
5.1 Doel	13
5.2 wat willen we bereiken	13
5.3 wat betekent dit	13
6 Breng data en BI op orde	14
6.1 doel	14
6.2 wat willen we bereiken	14
6.3 wat betekent dit	14
7 Ruimte voor innovatie	15
7.1 doel	15
7.2 wat willen we bereiken	15
7.3 wat betekent dit	15
Colofon	16

Voorwoord

De Programmaraad Incidentbestrijding heeft in 2020 gevraagd om de *Visie 2010-2014 Waterongevallenbeheersing brandweer* te actualiseren. De Vakraad Incidentbestrijding voert dit verzoek nu uit.

De kerntaak waterongevallenbeheersing is een belangrijk onderdeel van de (maatschappelijke) brandweertaak. Daar hoort een duidelijke visie bij.

De geactualiseerde visie dient als opmaat voor een nieuw te vormen visie die aansluit op de toekomstverkenning van de brandweer in Nederland (2030 en verder). Daarvoor is het van belang dat we onze data en Business Intelligence (BI) op orde hebben en we een helder beeld hebben van wat innovatie kan bijdragen aan een veiliger en effectievere inzet van brandweereenheden bij waterongevallen. Daarom komen deze twee onderwerpen ook nadrukkelijk terug in deze geactualiseerde visie en daarbij is samenhang gezocht met het onderzoeksprogramma van het Lectoraat Brandweerkunde.

Nadat de geactualiseerde visie (wat gaan we doen) is vastgesteld als kader zal er een implementatieplan worden opgesteld (hoe gaan we het doen) met daarin de zaken die worden opgepakt en ontwikkeld door Brandweer Nederland in samenwerking met de veiligheidsregio's met daaraan gekoppeld een tijdspad en de bijbehorende financiën.

Als laatste willen wij iedereen bedanken die zijn bijdrage heeft geleverd aan het tot stand komen van deze actualisatie.

Roelf knoop en Anton Slofstra

Vakregisseurs Incidentbestrijding RCDV
Brandweer Nederland

Inleiding

Voor je ligt de geactualiseerde visie op onze kerntaak waterongevallenbeheersing. We spreken van een geactualiseerde versie omdat de huidige visie, *Visie 2010-2014 Waterongevallenbeheersing brandweer*, op een aantal onderdelen aangevuld kon worden om weer volledig aan te sluiten bij de huidige tijdgeest.

Ten opzichte van 2010 is de tijdgeest veranderd. In 2010 was de brandweer erg druk met de implementatie van de verbeterpunten naar aanleiding van een aantal noodlottige ongevallen. We zijn nu 12 jaar verder en heeft de brandweer de basis op orde en kan de visie worden verrijkt met nieuwe inzichten van deze tijd. Dit document betreft deze verrijking. Samen met de *Visie 2010-2014 Waterongevallenbeheersing brandweer* vormt dit document de geactualiseerde Visie op waterongevallenbeheersing brandweer [2023].

Dit sluit goed aan bij de ambitie van Brandweer Nederland om per kerntaak over een visie te beschikken die op hoofdlijnen schetst *wat* de brandweer wil bereiken. In de toekomst zijn deze visies gelijk in opbouw en abstractieniveau en vullen samen het strategische deel van onze Brandweerdoctrine.

Dit alles wil niet zeggen dat de huidige *Visie 2010-2014 Waterongevallenbeheersing brandweer* onbruikbaar is geworden. Het blijft een goed en zeer bruikbaar document. Veel - inmiddels - basale onderdelen van de huidige visie zijn nog altijd actueel. Zo zullen we deze kerntaak blijven uitvoeren met de bekende drietrapsraket: grijpredding, oppervlaktewaterredding en duikredding. En hebben de 20 punten uit de versie van 2010-2014 niet aan relevantie ingeboet. In hoofdstuk één wordt kort ingegaan op deze onderwerpen.

Tevens is er naar aanleiding van het *onderzoeksrapport Tweede orde leren van (bijna-)ongevallen bij waterongevallenbeheersing (IFV, 2018)* geconstateerd dat er een omissie zit in de Visie op waterongevallenbeheersing van 2010. Met deze actualisatieslag wordt deze omissie hersteld.

De actualisatieslag in deze geactualiseerde visie betreft zes onderwerpen die één voor één nader worden toegelicht. Je zou deze onderwerpen ook speerpunten kunnen noemen. Daarbij wordt het doel beschreven, genoemd wat Brandweer Nederland wil bereiken en wat dit betekent voor haar inspanningen.

Zes onderwerpen:

1. *Borgen kerntaak waterongevallenbeheersing op regionale schaal.*
2. *Krachten bundelen op landelijke schaal.*
3. *Regie voeren op vakbekwaam worden en blijven.*
4. *Kerntaak waterongevallenbeheersing organiseren met risicoprofiel als onderlegger.*
5. *Data en BI op orde brengen.*
6. *Ruimte bieden voor innovatie.*

1 Visie 2010-2014

Waterongevallenbeheersing brandweer

1.1 INLEIDING

Zoals eerder verwoord betreft dit document een actualisatie en geen nieuwe visie op waterongevallenbeheersing brandweer. Dat betekent dat de drietrapsraket voor deze kerntaak nog steeds het uitgangspunt is en dat de 20 punten uit de Visie 2010-2014 nog altijd relevant zijn en als basis dienen voor deze actualisatie.

1.2 DRIETRAPSRAKET

De basis blijft de modulaire inzetactiek; de drietrapsraket: grijpredding, oppervlakteredding en duikredding. Deze zijn op elkaar afgestemd en vormen samen de repressieve 'natte' taken van de brandweer. Regionaal is het een keuze of de repressieve taken; oppervlakteredding en brandweerdrukken worden georganiseerd. Deze keuze wordt gemaakt op basis van het waterrisicoprofiel van het (inter)regionale verzorgingsgebied. De onderstaande definities worden per module gehanteerd:

- Grijpredding: een redding van mens of dier in nood, in het water, nabij een wal, die in beginsel zonder specialistische uitrusting of team kan worden gered.
- Oppervlakteredding: Een redding van mens of dier in het water, waarbij het slachtoffer zichtbaar aan de wateroppervlakte is en maximaal 200 meter uit de wal kant ligt.
- Duikredding: Een redding van mens of dier die zich onder het wateroppervlak bevindt. Een brandweerdrukkinzet kan in ieder soort oppervlaktewater plaatsvinden voor zover deze binnen de maximale duikdiepte van 15 meter vallen met als uitzondering de Noordzee (hier wordt door de kustregio's separaat op geprepareerd).

1.3 SAMENVATTING 20 PUNTEN VISIE 2010-2014

Hieronder zijn de 20 punten uit de Visie 2010-2014 kort samengevat. Voor meer achtergrond bij de 20 punten wordt verwezen naar de *Visie 2010-2014 Waterongevallenbeheersing brandweer*.

Nut en noodzaak

1. De brandweer acht zich vanuit wettelijk en maatschappelijk perspectief blijvend verantwoordelijk voor de uitvoering van 'natte' reddings- en hulpverleningstaken.
2. De maatschappelijke meerwaarde is daarbij bepalend voor de mate waarin deze 'natte' taken worden ingevuld.
3. De brandweer ontwikkelt in de regio's een sluitende registratie van 'natte risico's en inzetten' aan de hand waarvan een inhoudelijke afweging kan worden gemaakt over de 'natte' brandweertaken.

Risicobenadering en -beoordeling

4. De maatschappelijke kosten/batenafweging wordt gebaseerd op een integrale beoordeling van de maatschappelijke impact van 'natte' ongevallen in zijn geheel.
5. Het 'gouden uur' bij het redden van slachtoffers blijft uitgangspunt voor de organisatie van de 'natte' incidentbestrijding.
6. Keuzen voor 'natte' risicobeheersing en incidentbestrijding worden bij voorkeur gemaakt op het niveau van samenhangende waterrisicogebieden.
7. Risicobenadering wordt gebaseerd op 'natte' ongeval scenario's. Deze worden bepaald door de soorten waterlichamen en soorten risicogroepen.
8. De maatschappelijke beleving van 'natte' risico's is mede richtinggevend bij de inrichting van de brandweerorganisatie.
9. De 'natte' risicobenadering wordt de komende jaren verfijnd en gemodelleerd.

Risicobeheersing

10. Het voeren van een actief risicobeleid vermindert het bestaan van 'natte' risico's. De brandweer kan hierbij optreden als adviseur van een breed interdisciplinair netwerk van relevante partners en organisaties.

Ongevalsebestrijding

11. De 'natte' incidentbestrijding wordt modulair en complementair opgebouwd, op basis van het (inter)regionale waterrisicoprofiel.
12. De organisatiekosten van de waterongevallenbeheersing worden relatief bescheiden geacht, vergeleken met de maatschappelijke en economische opbrengst van een gereed mensenleven.

Organisatie

13. De organisatie van de risicobeheersing vindt bij voorkeur plaats op het niveau van de veiligheidsregio's. De organisatie van de incidentbestrijding wordt bij voorkeur bovenregionaal ingericht, mede op basis van de samenhangende waterrisicogebieden.

Personeel en materieel

14. De ongevallen met reddingsduikers bij de brandweer vragen om een fundamentele herbezinning, die begint bij de factor 'mens'.
15. De focus wordt landelijk gelegd op goede werving en selectie.
16. Er komt één landelijk stelsel voor de kwalificatie-eisen aan brandweerdikers, duikploegleiders, duikmedisch begeleiders en instructeurs met de specialisatie waterongevallen.
17. De opleidingen, trainingen en oefeningen voor brandweerdikers, duikploegleiders, duikmedisch begeleiders en instructeurs met de specialisatie waterongevallen worden landelijk gestandaardiseerd.
18. Door middel van landelijke afspraken wordt de veiligheid en uitwisselbaarheid van duikuitrustingen gewaarborgd.
19. Deze eisen zijn dusdanig flexibel dat snel van ervaringen en slimme regionale ideeën kan worden geleerd.

Veiligheidscultuur

20. De brandweer hanteert landelijk het model van de 'veiligheidscultuurladder' om een lerende organisatie te ontwikkelen.

2 Borging kerntaak waterongevallenbeheersing op regionale schaal

2.1 DOEL

De kerntaak waterongevallenbeheersing is een volwaardige taak van de veiligheidsregio, waarvoor de verantwoordelijkheid wordt beleefd, belegd en geborgd op het juiste niveau in aansluiting op het regionale risicoprofiel, zodat de uitvoering optimaal wordt ondersteund en gefaciliteerd vanuit de gehele organisatie. Desgewenst in samenwerking met aangrenzende regio's en aanvullend ook in afstemming en samenwerking met onze 'natte' samenwerkingspartners.

2.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Regionaal

Het brandweeroptreden bij waterongevallen is een regionale verantwoordelijkheid. Dit geldt ook voor de voorbereiding op incidenten in de breedste zin van het woord. Diverse taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen voor deze kerntaak op diverse niveaus in de brandweerorganisatie. De praktijk leert dat het dossier 'waterongevallen' veelal is belegd binnen het repressieve domein, vaak op het operationele niveau en dat is niet toereikend. Ook op strategisch en tactisch niveau dient aandacht te zijn voor deze taak. De onderzoeksrapportage Tweede orde leren van (bijna-) ongevallen bij waterongevallenbeheersing stelt:

“Stapelning van taken zorgt ervoor dat waterongevallenbeheersing niet altijd de benodigde aandacht krijgt. Waterongevallenbeheersing wordt vaak ervaren of impliciet beschouwd als het ‘buitenbeentje’. Voorts is de organisatie rond waterongevallenbeheersing veelal met enige afstand tot het management georganiseerd en wordt relatief weinig diepgaande inhoudelijke kennis gebruikt om de organisatie vorm te geven.”

Waterongevallenbeheersing heeft een ondergeschikte positie binnen de meeste regio's ten opzichte van de andere kerntaken. Dit is wel te verklaren. Enerzijds is de grijpredding onderdeel van de basisbrandweezorg. Gezien de beperkte complexiteit van deze taak, vraagt dit weinig inspanning om het adequaat uit te voeren. Anderzijds zijn slechts één of enkele posten in de regio's actief bezig met duiken en/of wateroppervlakteredding. Doordat deze kerntaak veelal smal is georganiseerd met weinig betrokkenheid vanuit het (hoger) management ontstaan tegenstrijdige doelen in de uitvoering op de werkvloer. Voor een veilige uitvoering van deze taak is het belangrijk dat er een brede betrokkenheid vanuit de organisatie is bij de kerntaak waterongevallenbeheersing.

Ten aanzien van waterongevallenbeheersing staat vaak spanning op de verhouding tussen interne (organisatie)processen als vakbekwaamheid, certificering, paraatheid en human resource. (Onderzoeksrapportage Tweede orde leren van (bijna-) ongevallen bij waterongevallenbeheersing).

Dit vergt een betere borging van de diverse taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en een integrale benadering van alle werkzaamheden. Vanuit verschillende invalshoeken zoals bedrijfsvoering, arbeidsveiligheid, vakbekwaamheid is ondersteuning nodig om deze kerntaak adequaat uit te kunnen voeren. De brandweer dient hier een verbeteringslag in te maken zodat de verantwoordelijkheid wordt beleefd, belegd en geborgd op het juiste niveau.

De uitkomsten van de bouwsteen 'verplichtend karakter' van het project 'toekomstbestendige brandweer' kan mogelijk impact hebben op de kerntaak WO van de brandweer. Er is behoefte aan kaders voor een regionale strategische personeelsplanning om te borgen dat er kan worden voorzien in voldoende vakbekwaam personeel in de uitvoering van de kerntaak WO.

Interregionale samenwerking

Naast de borging op regionale schaal kunnen veiligheidsregio's interregionale samenwerking inzetten om de hulp die we willen leveren te versterken en de veilige uitvoering van de taak te bevorderen. Ook dan is randvoorwaardelijk dat de

directe verbinding met de andere organisatie onderdelen wordt gemaakt (operationeel, tactisch en strategisch) en niet enkel de operationele uitvoering wordt gekoppeld.

Samenwerkingspartners in het 'natte' domein

De integrale borging strekt in tweede instantie verder dan enkel de eigen brandweerorganisatie. Afstemming dient ook plaats te vinden met andere hulpverlenende organisaties in/op het water, denk bijvoorbeeld aan KNRM, Reddingsbrigade (onder andere binnen de Nationale Reddingsvloot), Landelijk Team Onderwaterzoekingen (LTOZ) en duikers van politie, defensie, Rijkswaterstaat en havendiensten. Daarmee is waterongevallenbeheersing een verantwoordelijkheid voor de gehele veiligheidsregio, breder dan enkel de brandweer. Dit sluit aan bij de adviezen uit het *rapport Evaluatie Wet veiligheidsregio's*. Vanuit een flexibele netwerkwerksamenwerking wordt een regisserende rol van de veiligheidsregio's beschreven.

2.3 WAT BETEKENT DIT

Op regionale schaal

Van iedere veiligheidsregio wordt verwacht dat zij kritisch kijkt naar haar eigen organisatie van de kerntaak waterongevallenbeheersing (WO) en betrokkenheid van hoog tot laag en in de breedte binnen de organisatie realiseert maar bovenal de verantwoordelijkheid legt daar waar die hoort.

Op interregionale schaal

Keuzen voor 'natte' risicobeheersing en incidentbestrijding worden bij voorkeur gemaakt op het niveau van samenhangende waterrisicogebieden.

De organisatie van de risicobeheersing vindt bij voorkeur plaats op het niveau van de veiligheidsregio's. De organisatie van de incidentbestrijding wordt bij voorkeur bovenregionaal ingericht, mede op basis van de samenhangende waterrisicogebieden.

In afstemming met partners in het 'natte' domein

Op landelijk niveau worden afspraken gemaakt binnen het 'natte' domein met de relevante partners, bij voorkeur in al bestaande samenwerkingsconstructen zoals bijvoorbeeld de SAMIJ (Samenwerkingsregeling Incidentbestrijding IJsselmeergebied).

3 Krachten bundelen op landelijke schaal

3.1 DOEL

Het doel is om op landelijke schaal onze krachten te bundelen zodat we veiligheidsregio's kunnen ondersteunen bij het uitoefenen van de kerntaak WO.

Hiervoor organiseren we een centrale plek waar de meest actuele kennis beschikbaar is, via een groot intern en extern netwerk veel informatie kan worden ontsloten en onder de vlag van Brandweer Nederland (als spreekbuis) samen met betrokken partijen goede afstemming kan worden georganiseerd en gestructureerd.

3.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Hetgeen we willen bereiken, speelt zich af op grofweg drie terreinen:

- Centraliseren en borgen van kennis en expertise om veiligheidsregio's te faciliteren.
- Samenwerking met ketenpartners.
- Vertegenwoordiging Brandweer Nederland op nationaal niveau.

Het *Onderzoeksrapport Tweede orde leren van (bijna-) ongevallen bij waterongevallen* heeft inzichtelijk gemaakt dat eenduidige keuzes en doelstellingen van belang zijn. Waterongevallenbeheersing beperkt zich niet tot de regiogrenzen, wat uniformiteit nog meer onderstreept.

Centraal verbindende schakel

Het is van belang dat er binnen Brandweer Nederland een centraal verbindende schakel wordt georganiseerd waarin kennis en expertise over WO wordt geborgd en landelijk regie en overzicht wordt gehouden. Vanuit het netwerk WO is hier de afgelopen jaren al stevig op ingezet met het uitvoeren van landelijke projecten waarin gezamenlijk kennis- en expertise worden gedeeld en uitgewerkt. De ambitie is om hierin meer samen en beter georganiseerd op te trekken.

Voor een aantal taken en specialismen zijn binnen Brandweer Nederland landelijke coördinatoren aangesteld. Een kennis en expertisecentrum waterongevallenbeheersing, vergelijkbaar met het werk en de positie van landelijk coördinatoren voor IBGS en HV, kan hierin faciliteren zodat niet alle regio's 'het wiel zelf uit hoeven te vinden'. Een landelijk opererende coördinator Waterongevallenbeheersing zou een adviserende en verbindende rol naar andere vakraden, netwerkgroepen, veiligheidsregio's en experts uit de branche in kunnen vervullen.

Samenwerking met ketenpartners

Daarnaast is er een grote rol om de afstemming met externe (water)partijen te onderhouden. Denk aan de KNRM, reddingsbrigade (onder andere binnen de Nationale Reddingsvloot), Landelijk Team Onderwaterzoekingen (LTOZ) en duikers van de politie, defensie, Rijkswaterstaat en havendiensten, enz.

Vertegenwoordiging op nationaal niveau

Brandweer Nederland dient op nationaal niveau aangehaakt te zijn bij alle relevante ontwikkelingen en daar waar dit haar werkzaamheden raakt invloed uit te oefenen op deze ontwikkelingen. Voor de kerntaak WO betreft dit niet alleen de SWOD (zie hieronder), maar ook het ministerie van Justitie en Veiligheid (als moederdepartement), de Inspectie Justitie en Veiligheid en de Nederlandse Arbeidsinspectie.

SWOD

De wet- en regelgeving op het gebied van werken onder overdruk is belegd binnen het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het Ministerie van SZW heeft in 2010 verzocht om een stichting op te richten voor het beheer van de regelgeving vanuit drie branches (defensie, de civiele branche en de brandweer). Deze Stichting Werken onder Overdruk (SWOD) doet integraal afgewogen voorstellen aan het Ministerie van SZW. In de afgelopen jaren heeft Brandweer Nederland laten zien dat we de boel op orde hebben. Zo waren we de eerste van de drie partijen die gereed waren voor de overgang van certificatieschema's naar registratieschema's. Binnen het Centrale College van Deskundigen en het bestuur van SWOD zijn vertegenwoordigers van Brandweer Nederland afgevaardigd. Om zelf de

regelgeving voor ons werk te kunnen blijven beïnvloeden is een stevige positionering nodig zodat de brandweer regie houdt op haar vak om deze adequaat en veilig uit te blijven uitoefenen.

De positionering binnen het SWOD is geregeld, maar het verdient aanbeveling om hier een stevige rol in te pakken vanuit de brandweer zodat er invloed kan worden uitgeoefend op de wet- en regelgeving voor het werken onder overdruk.

3.3 WAT BETEKENT DIT

Een integrale inbedding in de organisatie op landelijk niveau zal ertoe leiden dat er meer inzicht zal gaan ontstaan in het dossier en dat er meer 'slagkracht' gaat ontstaan in de ontwikkelingen binnen het dossier. Hiervoor is een centraal punt nodig. Dit bestaat nu niet en dient te worden opgericht. Enerzijds is dit het adres waar collega's terecht kunnen met allerlei vragen. Anderzijds wordt vanuit deze positie in het brede netwerk een spilfunctie vervuld en kan Brandweer Nederland in dit netwerk een regierol pakken. Zij wordt het eerste aanspreekpunt voor alle partijen in dit netwerk. De brandweer heeft de ambitie om regie te voeren op haar kerntaak waterongevallenbeheersing door goed in beeld te hebben welke partners in dit netwerk zitten. Daarbij te weten wat ieders taak, verantwoordelijkheid en bevoegdheid is. Door de samenwerking te bevorderen, brengt de brandweer onder de vlag van de veiligheidsregio verbinding. Zo kan zij sturen en/of anticiperen op ontwikkelingen op bijvoorbeeld het gebied van veiligheid van het personeel of van de maatschappelijke verwachtingen en de financiële impact die deze met zich meebrengt.

4 Regie op vakbekwaam worden en blijven

Regie op vakbekwaam worden en blijven voor de kerntaak WO wordt apart als onderwerp behandeld omdat het erg actueel is en nadrukkelijk aandacht vraagt. Je zou het kunnen zien als belangrijk speerpunt bij de actualisatieslag van de huidige visie. De brandweer wil regie hebben en houden over de inhoud van de programma's om vakbekwaam te worden. De basis zijn de vastgestelde kwalificatiedossiers van de diverse functies binnen het specialisme waterongevallenbeheersing. Het gaat hierbij om de taken brandweerdruiken en oppervlakteredding. Voor de taak grijpredding voert NIPV hier namens de brandweer regie op de inhoud (onderwijscontent).

De vakraad Leren & Ontwikkelen wordt gevraagd om (samen met het NIPV) een toekomstbestendige voorziening te bouwen voor het opleiden op het gebied van waterongevallenbeheersing. Hierbij ligt er een voorkeur om dit te beleggen binnen de brandweer zelf zodat er regie en grip georganiseerd kan worden op de inhoud van de opleidingsprogramma's.

Dit past ook binnen de koers van Brandweer Nederland om in gezamenlijkheid te kijken naar de organisatie van specialistische taken en deze, indien efficiënt, interregionaal met en voor elkaar te organiseren. Voor de duidelijkheid, het ligt niet voor de hand de duiktaak in de uitvoering landelijk te benaderen, maar de vraag is wel of de specialistische opleidingstaak die vastzit aan het dossier waterongevallenbeheersing niet landelijk bekeken dient te worden, gezien de hoge specialisatiegraad en relatief beperkte opleidingsvraag. Veiligheidsregio's hebben met elkaar een opleidingsbehoefte als het gaat om (duik)opleidingen en kunnen ook voor elkaar daarin veel betekenen.

Voor het vakbekwaam blijven is een brancherichtlijn blijvende vakbekwaamheid waterongevallenbestrijding van toepassing [2021]. Om hier invulling aan te kunnen geven is een branchestandaard blijvende vakbekwaamheid waterongevallen bestrijding [2022] ontwikkeld die het mogelijk maakt om de stand van zaken op individueel en op groepsniveau te kunnen monitoren.

4.1 DOEL

Borgen dat de brandweer regie voert op de inhoud van de vakbekwaamheidsprogramma's voor de kerntaak waterongevallenbeheersing.

4.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN

- De opleidingscurricula worden beheerd door Brandweer Nederland / Nederlands Instituut publieke Veiligheid (NIPV).
- De inhoudelijke totstandkoming wordt geborgd (voor vakbekwaam worden en blijven) met een integrale benadering door gebruik te maken van de kennis & expertise op landelijke schaal waarbij de vakraad Incidentbestrijding, de vakraad Leren & Ontwikkelen en het netwerk WO toezien op de inhoud en zorgdragen voor aansluiting bij het brandweerveld.
- De landelijke kwalificatiedossiers zijn op orde en er is onderwijscontent voor de verschillende functies voor de kerntaak waterongevallenbeheersing.
- Komen tot een toekomstbestendige voorziening voor het opleiden op het gebied van waterongevallenbeheersing.

4.3 WAT BETEKENT DIT

Op het gebied van leren en ontwikkelingen zijn veel zaken goed geregeld. Om de kwaliteit van de programma's voor vakbekwaam worden en blijven te kunnen borgen is het raadzaam om dit landelijk op interregionale schaal te organiseren. Hier worden inmiddels de eerste stappen in gezet (in relatie met andere specialismen).

5 Organiseer kerntaak met waterrisicoprofiel als onderlegger

5.1 DOEL

De kerntaak WO organiseren op basis van een waterrisicoprofiel dat is opgesteld aan de hand van een uniforme systematiek.

5.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN

Zowel in de Visie Waterongevallenbeheersing 2010-2014 als binnen het programma Brandweer over morgen wordt de ambitie uitgesproken dat de inrichting van de brandweezorg is gebaseerd op de risico's binnen een geografisch gebied. Veiligheidsregio's werken op veel gebieden steeds meer samen en juist daarom is het belangrijk om te komen tot een eenduidige risicobenadering. Een landelijke systematiek voor het in kaart brengen van een waterrisicoprofiel en een bijbehorend afwegingskader draagt bij aan het verbeteren van interregionale samenwerkingen en afstemming op het gebied van waterongevallenbeheersing. Daarnaast zorgt een uniform kader er ook voor dat alle regio's op basis van dezelfde uitgangspunten operationele en bestuurlijke keuzes kunnen maken.

Er zijn allerlei factoren die meegenomen dienen te worden bij het opstellen van een risicobenadering voor waterongevallenbeheersing, zoals de geografische inrichting, demografische gegevens, risicolocaties en -momenten, etc. Het kunnen factoren zijn die zich niet laten begrenzen door een regiogrens. Ook daarom is een uniforme systematiek dus belangrijk.

Niet alleen zorgt een eenduidige risicobenadering voor een goed afwegingskader voor operationele keuzes. Het kan ook een belangrijke rol spelen bij het versterken van de adviesrol van de brandweer. Regio's die de ambitie hebben om niet alleen te adviseren op brandveiligheid, maar ook op een thema als waterveiligheid, kunnen de risicobenadering ook gebruiken om te adviseren op de ruimtelijke ordening of infrastructuur in relatie tot waterrisico's.

5.3 WAT BETEKENT DIT

Een landelijke systematiek ontwikkelen voor het in kaart brengen van het regionale risicoprofiel en een afwegingskader. Dit zorgt ervoor dat alle regio's op dezelfde manier naar waterrisico's kijken en eenzelfde kader gebruiken voor het maken van operationele en bestuurlijke keuzes. Op langere termijn zal het ook de adviesrol van de brandweer versterken.

Belangrijke input voor een waterrisicoprofiel en een afwegingskader is betrouwbare data en een uniforme duiding van die data. Er is daarom een sterke link met het onderwerp in het volgende hoofdstuk.

6 Breng data en BI op orde

6.1 DOEL

Lerend vermogen is cruciaal om het optreden van de brandweer zo veilig en effectief mogelijk te laten plaatsvinden. In het kader van lerend vermogen is het noodzakelijk om een optimaal beeld te krijgen van de omstandigheden van waterongevallen en de wijze waarop de brandweer, al dan niet in samenwerking met crisispartners, optreedt. Alleen dan kan er écht geleerd worden van alle incidenten en kennis die in de praktijk wordt opgedaan. Daarnaast biedt het ons de kans om het effect van ons optreden beter in beeld te brengen en geeft het ons sturingsinformatie voor de doorontwikkeling van dit vakgebied in de gehele veiligheidsketen.

6.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN

De landelijke registratie is afhankelijk van het ontsluiten van data die op regionale schaal beschikbaar is. Het is belangrijk om te onderzoeken op welke manier we dit landelijk op orde krijgen en te bepalen wat daarbij de meest relevante data is. Deze data is niet enkel in onze eigen organisatie(s) beschikbaar. Ook ketenpartners beschikken over data die voor ons van belang is. Daarom is het zinvol om gebruik te kunnen maken van deze beschikbare data en hierin de verbinding te zoeken.

6.3 WAT BETEKENT DIT

De komende jaren zal er meer data verzameld en geanalyseerd moeten worden van waterongevallen en de wijze waarop deze bestreden zijn. Dit start met het vaststellen van welke data voor welk doel of leerpunt noodzakelijk is. Dit moet aansluiten op het bredere project van de brandweer op het gebied van data. Samen met (het lectoraat brandweerkunde van) NIPV komen tot een plan van aanpak voor een landelijke dataset, zodat er periodiek een managementrapportage gegenereerd kan worden. Deze dataset moet bij voorkeur aansluiten op de data die gegenereerd wordt binnen de brandweer op de andere taakvelden. Middels de gegenereerde data zijn we beter in staat om te presenteren wat de prestaties zijn en waar de waterongevallen het vaakst voorkomen. Deze data is vooral ook interessant voor het in kaart brengen van de regionale risicoprofielen en biedt sturingsinformatie voor de doorontwikkeling.

7 Ruimte voor innovatie

7.1 DOEL

Het streven van de brandweer is om zo veel mogelijk slachtoffers bij waterongevallen zo snel mogelijk te redden en daarbij tegelijk zo weinig mogelijk risico's door brandweermensen te laten nemen.

Innovatie kan zowel aan verhoging van de effectiviteit als veiligheid voor de brandweermens bijdragen en wordt daarom de komende jaren actief ingezet.

Vanuit het gegeven dat de mogelijkheden van de mens inmiddels maximaal zijn benut, zal de winst voor veiligheid en effectiviteit in de uitvoering van onze kerntaak bij waterongevallen behaald moeten worden uit innovatieve ontwikkelingen.

7.2 WAT WILLEN WE BEREIKEN

De wens is om te verkennen en onderzoeken of het mogelijk is om een stap te maken in veiligheid, effectiviteit en toekomstige ontwikkelingen op het gebied van paraatheid door middel van innovatie.

Waarbij innovatie geen doel op zich is maar een middel om de stap te maken van verbeteren naar daadwerkelijk vernieuwen.

In de huidige tijd staan we aan de vooravond van een enorme spin off op het gebied van het inzetten van onbemande systemen die kunnen ondersteunen in de vorm van:

1. Verkennen
2. Ondersteunende taken (zoals het brengen van een reddingsboei of een lijn naar een in de problemen geraakt persoon in het water)
3. Het redden en bergen van personen en/of objecten

De technologische ontwikkelingen gaan hard. Zo hebben we binnen de brandweer de intrede gezien van het inzetten van (blus)robots en drones. Deze technologieën zijn door te ontwikkelen voor het dossier waterongevallenbeheersing. Samen met ketenpartners, zoals de Defensie Duikgroep, kunnen we op zoek gaan naar systemen, of systemen laten ontwikkelen met als doel: het veiliger en effectiever bestrijden van waterongevallen.

Er wordt momenteel in enkele regio's ge-experimenteert met diverse sonarsystemen en onderwaterdrones (ROV's). Het is zeker nog geen gemeengoed. Door landelijk deze ervaringen te bundelen proberen we inzicht te krijgen in de (on)mogelijkheden van de bestaande systemen en ontstaat er een beeld van wat we willen laten ontwikkelen.

7.3 WAT BETEKENT DIT

Innovatie vindt plaats onder landelijke regie om de samenhang in het stelsel te kunnen bewaken.

Vanuit het experimenteren met 'nieuwe' systemen komen we tot inzichten van wat de brandweer kan helpen bij het veiliger en effectiever uitvoeren van haar 'natte taken'.

Daarbij willen we de initiatieven in de regio's stimuleren en landelijk met elkaar verbinden om gezamenlijk door te ontwikkelen naar een veiligere en effectievere waterongevallenbeheersing.

Om deze ambitie te realiseren zet Brandweer Nederland in op samenwerking met technologiebedrijven, kennisinstellingen en collega overheidsorganisaties, zoals politie, douane en defensie.

Colofon

Kemperbergerweg 783
6861 RW Arnhem

Postbus 7010
6801 HA Arnhem

T 026 3552400
I www.brandweernederland.nl
E info@brandweernederland.nl

Brandweer Nederland, Vakraad Incidentbestrijding

Datum: september 2022